

RIKSDAGENS SVAR 66/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt 50 § i kommunallagen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt 50 § i kommunallagen (RP 20/2005 rd).

Beredning i utskott

Förvaltningsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (FvUB 9/2005 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 maj 1999 om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 14 § 1 mom., 18 § 2 mom., 23 § 2 mom. samt 25, 31, 34 och 36 § samt
fogas till 15 § ett nytt 3 mom., till 17 § ett nytt 3 mom. och till 33 § ett nytt 3 mom. som följer:

14 §

Beslut om att en handling lämnas ut

Beslut om att en myndighetshandling lämnas ut skall fattas av den myndighet som innehar handlingen, om inte något annat föreskrivs i 15 § 3 mom. eller någon annanstans i lag. Kommunfullmäktige kan dock genom en instruktion ge ett kommunalt organ som verkar som en i denna lag avsedd myndighet rätt att i den utsträckning organet beslutar till en underlydande tjänsteinnehavare delegera myndighetens beslutanderätt när det gäller utlämnande av handlingar. Beslut om utlämnande av uppgifter ur en handling som har upprättats i samband med ett uppdrag som givits av en myndighet eller som har inkommit

med anledning av ett uppdrag som utförs för en annan myndighets räkning fattas hos den myndighet som givit uppdraget, om inte något annat följer av uppdraget.

15 §

Överföring till en annan myndighet av en begäran om att få ta del av en handling

Om någon hos en myndighet begär att få ta del av en handling i vilken enligt 25 § en anteckning om säkerhetsklass skall göras och som har upprättats av en annan myndighet, skall myndigheten för avgörande överföra ärendet till den myn-

dighet som har upprättat handlingen. Ett ärende som gäller en säkerhetsklassificerad handling enligt lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004) skall överföras till den myndighet till vilken avtalsparten har givit handlingen.

17 §

Beaktande av rätten till information vid beslutsfattande

Vid prövning av om uppgifter som allmänheten inte skall ha tillgång till kan lämnas ut till en på förhand bestämd mottagare inom ramen för en bestämmelse som innehåller en offentlighets- eller sekretesspresumtion skall det säkerställas att mottagaren har i denna lag avsedd tystnadsplikt och att uppgifterna lämnas ut till andra än myndigheter och personer verksamma inom myndigheter endast på vägande allmänna skäl.

18 §

God informationshantering

Om så föreskrivs i en förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av denna lag skall statliga förvaltnings- och rättskipningsmyndigheter utöver vad som föreskrivs i 1 mom. 1—5 punkten för att genomföra en god informationshantering

1) vid planering och utveckling av datasystem trygga möjligheterna att utnyttja dem i andra myndigheters verksamhet samt i detta syfte och för att säkerställa kompatibiliteten beakta sådana tekniska krav som föreskrivs med stöd av denna lag,

2) delta i ett för flera myndigheter gemensamt kundservicesystem som fungerar i ett allmänt datanät eller i förandet av register som främjar offentligheten i beredningen av ärenden av allmän betydelse.

23 §

Tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande

Vad som bestäms i 1 mom. gäller även en praktikant eller någon annan som verkar hos en myndighet, den som verkar på uppdrag av en myndighet, den som är anställd hos den som utför ett myndighetsuppdrag och den som med stöd av lag eller ett tillstånd som utfärdats med stöd av lag har fått kännedom om en sekretessbelagd uppgift, om inte något annat följer av lagen eller tillståndet. Tystnadsplikten gäller även den till vilken en myndighet inom ramen för en sekretessbestämmelse som innehåller en offentlighets- eller sekretesspresumtion har meddelat uppgifter som allmänheten inte skall ha tillgång till. En part eller dennes ombud eller biträde får inte för en utomstående röja en sekretessbelagd uppgift som erhållits på grundval av ställningen som part och som gäller någon annan än parten själv.

25 §

Anteckning om sekretess och klassificering

Anteckning om sekretess skall göras i en myndighetshandling som en myndighet ger ut till en part och som skall vara sekretessbelagd på grund av någon annans eller allmänt intresse. Parten skall informeras om sin sekretessplikt också när sekretessbelagda uppgifter lämnas ut muntligen.

Anteckning får göras också i andra än i 1 mom. avsedda sekretessbelagda handlingar. Av anteckningen skall framgå till vilka delar handlingen är sekretessbelagd och vad sekretessen grundar sig på. Om sekretessen grundar sig på en bestämmelse som innehåller en klausul om skaderekvisit, får anteckningen dock göras så att bara den bestämmelse som sekretessen grundar sig på framgår av anteckningen.

I handlingen kan också göras en anteckning som anger vilka krav på datasäkerhet som skall iakttas vid hanteringen av handlingen (klassificeringsanteckning). I handlingar som avses i

lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet skall anteckning göras om säkerhetsklassificering på det sätt som föreskrivs i den nämnda lagen. Anteckning om säkerhetsklassificering skall också göras när så föreskrivs genom en förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av 36 § i denna lag.

31 §

Upphörande av sekretess i fråga om en myndighetshandling

En myndighetshandling får inte hållas hemlig, när den sekretessstid som föreskrivs i lag eller med stöd av en lag har förflutit eller när den myndighet som förordnat om sekretess återkallar sitt förordnande.

Sekretesstiden för en myndighetshandling är 25 år, om inte något annat föreskrivs i eller med stöd av lag. För en handling som är sekretessbelagd för skyddande av privatlivet enligt 24 § 1 mom. 24—32 punkten eller en motsvarande handling som är sekretessbelagd enligt någon annan lag eller som sekretessbelagts med stöd av någon annan lag är sekretesstiden 50 år räknat från det att den person som handlingen gäller avled eller, om uppgift om detta inte föreligger, i 100 år.

En handling som innehåller uppgifter som är säkerhetsklassificerade enligt lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet eller uppgifter om sådana fastigheter, byggnader, konstruktioner, system, anordningar eller metoder som är i bruk även efter den tid om 25 år som avses i 2 mom. samt planer och kalkyler som uppgjorts för försvaret eller befolkningskyddet eller som gäller beredskap för undantagsförhållanden och som innehåller uppgifter som ingår i en motsvarande gällande plan är dock sekretessbelagd också efter den tid som nämns i 1 mom., om lämnande av uppgifter ur handlingen fortfarande skulle orsaka en sådan följd som avses i 24 § 1 mom. 2, 7 och 8 eller 10 punkten. Dessa handlingar blir offentliga när fastigheten, konstruktionen eller anordningen inte längre används för det ändamål på grund av vilket handlingarna sekretessbelades eller när

uppgifterna inte längre ingår i en gällande plan eller när säkerhetsklassificeringen har upphävts.

Om det är uppenbart att en handling, när den vid utgången av sekretesstiden enligt denna paragraf blir offentlig, kommer att medföra betydande olägenhet för de intressen till vilkas skydd sekretess har föreskrivits, kan statsrådet förlänga sekretesstiden med högst 30 år. Vad som föreskrivs ovan tillämpas dock inte på handlingar som avses i 3 mom.

Sekretesstiden för en handling som har upprättats av en myndighet räknas från den dag handlingen är daterad eller, om den inte har daterats, från den dag den blev färdig. Sekretesstiden för en handling som en enskild har lämnat in till en myndighet räknas från den dag myndigheten fick handlingen.

33 §

Ändringssökande

Om en betalningsskyldig anser att ett fel har inträffat när en avgift med stöd av 34 § i denna lag har fastställts i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), kan den betalningsskyldige inom sex månader från det att avgiften fastställdes yrka rättelse hos den myndighet som har fastställt avgiften. Ändring i ett beslut med anledning av ett rättelseyrkande får sökas på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen genom anförande av besvär hos den förvaltningsdomstol som enligt 12 § i förvaltningsprocesslagen är behörig i ärendet. Ändring i förvaltningsdomstolens beslut får inte sökas genom besvär.

34 §

Avgifter

För utlämnande av en handling med stöd av 9 och 11 § tas ingen avgift ut när

- 1) uppgifter ur handlingen lämnas muntligen,
- 2) handlingen läses eller kopieras hos myndigheten,

3) en offentlig handling som lagrats i elektronisk form sänds per e-post till den som begärt uppgifterna,

4) en handling som lagrats i elektronisk form sänds till en part per e-post,

5) lämnandet av den begärda handlingen ingår i myndighetens skyldighet att ge råd, höra eller informera.

I de fall som avses i 1 mom. 1—4 punkten tas dock en avgift ut som motsvarar kostnaderna för att ta fram uppgifterna vid begäran om en handling som inte på det sätt som avses i 13 § 1 mom. kan individualiseras och hittas i det dokumentregister som myndigheten för enligt denna lag med hjälp av registrets dokumentklassificering eller handlingens signum eller med hjälp av sökfunktionerna för ett register som förs elektroniskt.

För utlämnande av en uppgift med stöd av 9 och 11 § som kopia eller utskrift tas ut en avgift som motsvarar beloppet av de kostnader som myndigheten har för att lämna ut uppgiften, om det inte särskilt föreskrivs eller med stöd av kommunallagen (365/1995) bestäms om en lägre avgift. Avgiften fastställs och tas ut på det sätt som bestäms med stöd av kommunallagen eller vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten föreskrivs om prestationer som avses i 7 § 2 mom. i nämnda lag.

I de fall som avses i 3 mom. kan vid prissättningen av en kopia eller utskrift tillämpas ett sådant genomsnittspris per sida eller någon annan enhet som kan fastställas separat för en sedvanlig begäran om handlingar och separat för en begäran som kräver särskilda åtgärder. Med en sedvanlig begäran om en handling avses utlämnande av en handling som är av annat slag än vad som avses i 2 mom. och som är offentlig i sin helhet eller ur vilken de sekretessbelagda delarna lätt kan avlägsnas. Är det fråga om en sedvanlig begäran om en handling skall, när avgifter till myndigheterna enligt 1 och 10 § i lagen om grunderna för avgifter till staten fastställs, till de kostnader som utgör grund för avgiften inte hänföras kostnaderna för att ta fram en handling och avlägsna sekretessbelagda delar.

De myndigheter som avses i 4 § skall på förhand fastställa de avgifter som tas ut för kopior

och utskrifter i sådana fall som avses i 3 mom. samt publicera avgifterna i ett allmänt datanät, om inte publiceringen skall anses uppenbart onödig.

När uppgifter ur en handling lämnas ut med stöd av denna lag i andra fall än de som avses i 9 och 11 § tas en avgift ut med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten eller i någon annan lag eller bestäms med stöd av kommunallagen. De myndigheter som avses i 4 § och på vilka kommunallagen eller lagen om grunderna för avgifter till staten inte tillämpas, kan vid fastställandet av avgifter tillämpa de grunder som nämns i sistnämnda lag, om inte annat föreskrivs i lag.

36 §

Utfärdande av förordning

Genom förordning av statsrådet kan för fullgörande inom statsförvaltningen av skyldigheterna enligt 5 kap. föreskrivas om

1) en myndighets skyldighet att utreda och bedöma informationsmaterial som den har i sin besittning samt om hantering av materialet för genomförande av god informationshantering,

2) uppgifter som skall antecknas i diariet och andra dokumentregister samt i datasystembeskrivningar,

3) klassificering av informationsmaterial för genomförande av behövliga informationssäkerhetsåtgärder,

4) skyldighet att göra en anteckning om säkerhetsklass i handlingar, om obehörigt utlämnande av uppgifter ur dem kan orsaka skada för försvaret, statens säkerhet, internationella relationer eller annan allmän fördel på det sätt som avses i 24 § 1 mom. 2 och 7—10 punkten,

5) informationssäkerhetskrav i fråga om olika säkerhetsklasser, inbegripet krav på lokalers säkerhet, samt om tillämpning av informationssäkerhetskraven på sekretessbelagda handlingar och uppgifterna i dem samt på sådana handlingar vilkas överlåtelse av någon annan orsak begränsas i lag och uppgifterna i dem eller vilka innehåller uppgifter som enligt lag enbart kan användas för ett bestämt ändamål,

6) sådana tekniska krav på statliga förvaltnings- och rättskipningsmyndigheters datasystem som behövs för informationsutbyte mellan myndigheterna samt om dessa myndigheters skyldighet att delta i ett för flera myndigheter gemensamt kundservicesystem i ett allmänt datanät eller i förande av register som främjar insyn i beredningen av ärenden av allmän betydelse,

7) genomförande av öppenhet i verksamheten genom planering och organisering av informationsförmedlingen.

Genom förordning av justitieministeriet kan bestämmas om anteckningar som skall göras i domstolarnas och åklagarnas diariéer samt i andra dokumentregister.

Denna lag träder i kraft den 20 .

I 34 § avsedda förordningar, beslut och instruktioner om avgifter skall inom ett år från lagens ikraftträdande ändras så att de stämmer överens med denna lag.

Lag

om ändring av 50 § i kommunallagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kommunallagen av den 17 mars 1995 (365/1995) 50 § 1 mom. 10 punkten som följer:

50 §

Förvaltningsstadga

Fullmäktige godkänner en förvaltningsstadga som innehåller behövliga bestämmelser om åtminstone

10) lösen för handlingar samt avgifter som tas ut för utlämnande av uppgifter på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (621/1999), med beaktande av bestämmelserna i 34 § i nämnda lag,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 8 juni 2005